

Додаток
до рішення 56 сесії Менської
міської ради 8 скликання
_____ грудня 2024 року №

**ПРОГРАМА РОЗВИТКУ ВОДНОГО
ГОСПОДАРСТВА ТА ЕКОЛОГІЧНОГО
ОЗДОРОВЛЕННЯ МАЛИХ РІЧОК ТА ВОДОЙМ
НА ТЕРИТОРІЇ МЕНСЬКОЇ МІСЬКОЇ
ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ
НА 2025-2027 РОКИ**

I. ПАСПОРТ ПРОГРАМИ

1.	Назва	Програма розвитку водного господарства та екологічного оздоровлення малих річок на території Менської міської територіальної громади на 2025-2027 роки (далі – Програма)
2.	Підстава для розроблення	Водний кодекс України, Земельний кодекс України, Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища», Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», Директива 2000/60/ЕС Європейського Парламенту та Ради від 23.10.2000 року
3.	Ініціатор розроблення Програми	Відділ земельних відносин, агропромислового комплексу та екології Менської міської ради
4.	Розробник Програми	Відділ земельних відносин, агропромислового комплексу та екології Менської міської ради
5.	Співрозробники Програми	Відділ земельних відносин, агропромислового комплексу та екології Менської міської ради та Фінансове управління Менської міської ради
6.	Відповідальний виконавець Програми	Менська міська рада
7.	Учасники Програми	Корюківська районна державна адміністрація, Деснянське басейнове управління водних ресурсів України в Чернігівській області, Менська міська рада, громадські організації, засоби масової інформації
8.	Термін реалізації	2025 - 2027 роки
9.	Перелік місцевих бюджетів, які беруть участь у виконанні Програми (для комплексних Програм)	Державний бюджет України, Бюджет Менської міської територіальної громади (фінансування по програмі з місцевого бюджету здійснюється в межах видатків, затверджених на відповідний рік за відповідним напрямком, виходячи з фінансових можливостей) та інші джерела фінансування не заборонені законодавством
10.	Загальний обсяг фінансових ресурсів, необхідних для реалізації Програми, всього	2025 рік - 2 000 000 грн 2026 рік - 1 650 000 грн 2027 рік - 1 450 000 грн

I. Загальні положення

Програма розвитку водного господарства та екологічного оздоровлення малих річок на території Менської міської територіальної громади на 2025-2027 роки (далі – Програма) розроблена у відповідності до Водного кодексу України, Земельний кодекс України, Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища», Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», Директива 2000/60/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 23.10.2000 року.

Необхідність розробки Програми викликана несприятливою ситуацією у гідрологічному режимі, санітарному стані та ландшафтній структурі басейнів малих річок та руслових ставків. Малі ріки є дуже чутливими до антропогенного впливу.

Програма спрямована на розв'язання проблеми відновлення водних екосистем малих річок.

II. Аналіз причин виникнення проблеми та обґрунтування необхідності її розв'язання

На території Менської міської територіальної громади налічується 15 малих річок: річка Мена довжиною 43 км; річка Рівчак довжиною 11,9 км (на території Покровсько-Слобідського старостинського округу), річка Дягова (на території Дягівського, Волосківського старостинських округів) довжиною 23 км; річка Сперш довжиною 8,46 км. (починається біля населених пунктів Нові Броди, Садове, Данилівка); річка Берествиця довжиною 11,0 км (на території Покровсько-Слобідського старостинського округу); річка Стара Десна довжиною 18 км (на території Ліськівського старостинського округу); річка Пулка довжиною 15,9 км (на території Блистівського старостинського округу); річка Веприк довжиною 7,5 км (на території Блистівського старостинського округу); річка Десенка довжиною 4,3 км (на території Ліськівського, Блистівського старостинських округів), річка Кривуша довжиною 6,6 км (на території Ліськівського старостинського округу); річка Блистовенька довжиною 6,06 км (на території Блистівського старостинського округу); річка Титовка довжиною 5,06 км (на території Макошинського старостинського округу), річка Лож довжиною 2,12 км (на території Макошинського та Ліськівського старостинських округів); річка Бехова довжиною 5,11 км (на території Макошинського старостинського округу); річка Картань довжиною 8,9 км (на території Макошинського старостинського округу) В тому числі одне водосховище площею 149,5 га в селі Феськівка, 34 заплавних озер та 16 русловий ставок, 7 ставків копанів та три технологічні водойми. Крім того, по території Менської міської територіальної громади протікають такі річки, затоки, канали, які маючи незначну площу не ввійшли до інвентаризаційної інформації.

Аналіз стану малих річок та їх басейнів свідчить, що більшість з них замулені, виснажені, на значній довжині зарослі чагарниково-болотною

рослинністю. Проведені дослідження якості води в малих річках України за шістьма позиціями виявили кричущу ситуацію. Немає жодної річки України в якій би текла «дуже чиста» або «чиста» вода. Проблема посилюється стократно від того, що малі річки впадають у великі водні артерії. А три четверті водопостачання в Україні здійснюється з поверхневих водних джерел. Тому, необхідним є прийняття негайних радикальних заходів на відродження малих річок.

Гідрографічна мережа Менської міської територіальної громади належить до басейну р. Десна. Малі річки формують більшу частину гідрологічної мережі Менської міської територіальної громади, проте мають найнижчу, порівняного з більшими водотоками, здатність до самоочищення, та буферну ємність екосистем.

Територія басейну річки Десна в межах Менської міської територіальної громади є територією, яка зазнає навантаження на водні об'єкти у процесі внаслідок інтенсивного ведення сільського господарства, що зазнає значного антропогенного впливу.

Недостатня узгодженість першочергових і довгострокових планових завдань, відсутність інтегрованого басейнового підходу до розв'язання екологічних проблем та чіткої координації природоохоронних заходів, недостатнє фінансування безпосередньо природоохоронних заходів призводить до порушення природних умов функціонування річкових екосистем.

III. Мета програми

Перетворення басейнів малих річок у стабільні ландшафти з дотриманням екологічних нормативів, як це передбачено Водним кодексом України та Водною Рамковою Директивою Європейського Союзу, з «добрим» станом поверхневих вод, відновлення їх рекреаційної та туристичної привабливості.

Ця Програма спрямована на реалізацію державної політики щодо поліпшення екологічного стану малих річок і їх водозбірних басейнів, як однієї із головних складових забезпечення якісною водою населення і галузей економіки та розв'язання місцевих водогосподарських і екологічних проблем.

Розв'язання проблем екологічного оздоровлення та відродження малих річок району та їх водозбірних басейнів можливе за умов поєднання державних та місцевих ресурсів та ініціатив.

В основу реалізації Програми покладено принцип об'єднання зусиль державних органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування та недержавних організацій для розв'язання проблем пов'язаних з незадовільним санітарно-екологічним і гідрологічним станом малих річок району та їх водозбірних басейнів.

IV. Етапи виконання заходів Програми

Головними завданнями є:

- розчищення русел річок і покращення їх гідрологічного та санітарного стану;

- розчищення та благоустрій водойм і покращення загальної гідрологічної ситуації в водозбірних басейнах малих річок;
- упорядкування прибережних захисних смуг та створення захисних насаджень вздовж річок;
- відновлення сприятливого гідрологічного та санітарного стану річок шляхом відродження їх витоків та природних джерел;
- реалізація перспективних заходів щодо розчищення русел річок і покращення їх гідрологічного та санітарного стану;
- паспортизація водних об'єктів;
- виконання робіт по догляду за річками.

Впродовж реалізації Програми передбачається здійснювати інформування громадськості, водокористувачів, місцевих органів влади щодо виконання заходів Програми.

V. Комплекс заходів за основними напрямками дій щодо екологічного оздоровлення всіх малих річок та р. Десна та р. Мена, які знаходяться на території Менської міської територіальної громади

Для досягнення основної мети Програми передбачається розробити і реалізувати проекти та заходи за такими пріоритетними напрямками:

1) Екологічне покращення, розчищення, регулювання русла та поліпшення санітарного стану річки.

Реалізація заходів даного напрямку передбачає відновлення та підтримання сприятливого гідрологічного режиму річки Десна та її притоків, зокрема:

- розчищення від сміття прибережних смуг;
- розчищення русла річки Мена та її притоків;

2) Упорядкування прибережних захисних смуг.

Реалізація заходів даного напрямку передбачає забезпечення виконання робіт з метою створення сприятливого режиму річки Мена та її притоків, попередження її забруднення, засмічення і вичерпання, знищення навколо водних рослин і тварин, а також зменшення коливань стоку, створення водоохоронних зон та прибережних захисних смуг річки відповідно до ст.10, 87 Водного кодексу України, «Порядку користування землями водного фонду» затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 13.05.1996р. № 502, а саме:

- забезпечення виконання робіт, пов'язаних із облаштуванням та упорядкуванням прибережних захисних смуг;
- відновлення рослинного покриву на берегах річки Мена та її притоків;
- підтримання встановленого режиму на територіях водоохоронних зон та прибережних захисних смуг.

3) Формування інформаційного простору щодо питань інтегрованого управління водними ресурсами та збереження біорізноманіття та екологічної свідомості населення.

Реалізація даного заходу передбачає:

- проведення заходів щодо екологічної освіти населення;
- забезпечення регулярного інформування засобами масової інформації населення про екологічну ситуацію, факти порушення природоохоронного законодавства та плани будівництва об'єктів, що можуть мати негативний вплив на стан річки;
- виготовлення агітаційної поліграфічної продукції екологічного спрямування;
- сприяння впровадженню безперервної екологічної освіти в усіх навчальних закладах;
- покращення взаємодії природоохоронних і водогосподарських установ зі ЗМІ, екологічної свідомості населення;
- залучення учнівської та студентської молоді до природоохоронної діяльності;
- проведення лекторіїв і конкурсів на екологічну тематику;
- забезпечення регулярного проведення конкурсів дитячих малюнків і творів тощо.

VI. Механізми забезпечення виконання Програми

1. Нормативно-правове забезпечення Програми

Для забезпечення реалізації Програми приймаються відповідні рішення Менською міською радою з питань схвалення Програми на місцевому рівні; забезпечення щорічних видатків місцевих бюджетів на виконання заходів програми; координації та контролю за виконанням заходів програми тощо.

2. Фінансове забезпечення Програми

Фінансування Програми здійснюватиметься за рахунок коштів Державного бюджету України, місцевого бюджету в межах видатків, затверджених на відповідний рік за відповідним напрямком, виходячи з фінансових можливостей, а також із залученням інших джерел фінансування (орендарів водних об'єктів, водокористувачів, громадських організацій, грантів, грантових програм; благодійних внесків та інші кошти, незаборонені чинним законодавством).

Основні заходи передбачені Програмою та обсяги фінансування наведені в додатку (додаток додається).

VII. Очікувані результати виконання Програми

Реалізація Програми забезпечить вирішення найбільш гострих питань щодо розвитку водного господарства та екологічного оздоровлення всіх малих річок, в тому числі р. Мена, водойм, руслових ставків на території Менської міської територіальної громади.

Виконання Програми передбачає реалізацію заходів щодо розчищення та упорядкування русел річок, облаштування та упорядкування прибережних захисних смуг, догляду за річками і джерелами, здійснення паспортизації водойм, створення водоохоронних зон та прибережних захисних смуг річок.

Начальник відділу земельних

відносин, агропромислового
комплексу та екології Менської
міської ради

Оксана СКІРТА

Додаток
до Програми розвитку водного господарства та екологічного оздоровлення малих річок та водойм на території Менської міської територіальної громади на 2025-2027 роки

**Заходи та обсяги фінансування передбачені Програмою
розвитку водного господарства та екологічного оздоровлення малих річок та водойм
на території Менської міської територіальної громади на 2025-2027 роки**

п/н	Заходи	2025 р., тис. грн	2026 р., тис. грн	2027 р., тис. грн	Опис
1	Розчищення русел річок, покращення їх гідрологічного, санітарного, екологічного стану. Проведення робіт з штучного відтворення (зариблення) водних біоресурсів відповідно до розроблених науково-біологічних обґрунтувань по обсягам вселення	550	440	280	Річки та внутрішні водойми, розташовані на території Менської міської територіальної громади
2	Розчищення та благоустрій водойм (видалення дерев, прибирання сміття, укріплення берегів, покращення їх санітарного стану)	120	160	100	Річки та внутрішні водойми, розташовані на території Менської міської територіальної громади
3	Покращення загальної гідрологічної ситуації в водозбірних басейнах малих річок (ремонт гідротехнічних споруд, дамб, та шляхів вздовж берегів)	200	100	50	Річки та внутрішні водойми, розташовані на території Менської міської територіальної громади
4	Упорядкування прибережних захисних смуг та створення захисних насаджень вздовж річок.	350	150	140	Річки та внутрішні водойми, розташовані на території Менської міської територіальної громади
5	Відновлення сприятливого гідрологічного та санітарного	270	175	100	Річки та внутрішні

п/п	Заходи	2025 р., тис. грн	2026 р., тис. грн	2027 р., тис. грн	Опис
	стану річок шляхом відродження їх витоків та природніх джерел, розчищення та облаштування природних джерел				водойми, розташовані на території Менської міської територіальної громади
6	Виконання робіт по догляду за річками	160	125	130	Річки та внутрішні водойми, розташовані на території Менської міської територіальної громади
7	Проведення робіт з паспортизації водних об'єктів (озера, ставки та інші водні об'єкти)	250	450	600	Річки та внутрішні водойми, розташовані на території Менської міської територіальної громади
8	Виготовлення проектно-кошторисної документації на передбачені види робіт (у разі необхідності)	100	50	50	Пр о е к т н о - т е х н і ч н а документація на передбачені види робіт об'єкти
Всього 5 100 000 грн:		2000	1650	1450	-

Начальник відділу земельних відносин, агропромислового комплексу та екології Менської міської ради

Оксана СКІРТА